

THE ECONOMIST

ΟΜΙΛΙΑ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ

CHAIRMAN & CEO,
GEK TERNA GROUP OF COMPANIES

EASTMED INFRASTRUCTURE IN THE NEXT
DECADE

Is Greece on its way to becoming a major
regional hub?

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

sound&visual
Κ.ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ α.ε.

Ξάνθης 12 & Ποσειδώνος, 144 51, Μεταμόρφωση
T: 210 3805459 • praktika@soundandvisual.gr
www.soundandvisual.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ - ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ & EVENT

THE ECONOMIST

ΟΜΙΛΙΑ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ

**CHAIRMAN & CEO,
GEK TERNA GROUP OF COMPANIES**

EASTMED INFRASTRUCTURE IN THE NEXT DECADE **Is Greece on its way to becoming a major regional hub?**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

Ευχαριστώ για την παρουσία σας, δε θα είμαι τόσο αναλυτικός όσο οι προλαλήσαντες γιατί νομίζω κάλυψαν πολλά πράγματα. Πριν μπω σ' αυτά που έχω προγραμματίσει ν' αναφέρω, θα ήθελα να τονίσω δυο πράγματα που είπε η Επίτροπος, όχι ότι χρειάζεται αλλά το αισθάνομαι, δηλαδή ότι παρά τις γκρίνιες, μιζέριες, τα χιλιάδες προβλήματα, το διακύβευμα της ειρήνης για την Ευρώπη είναι τόσο μακράν σπουδαιότερο απ' οτιδήποτε άλλο, που δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ.

Και το λέω αυτό ενόψει ευρωεκλογών που έχουν αρχίσει και ανθίζουν πανευρωπαϊκά διάφορα φυτώρια διχόνοιας και απο-ενοποίησης και διάσπασης της Ευρώπης. Επίσης κι ένα άλλο πράγμα που ανέφερε κι εχθές με πολύ ανθρώπινα λόγια και σήμερα η Επίτροπος, είναι το θέμα της ασφάλειας ως πολύ σημαντική προτεραιότητα στις μεταφορές.

Δεν ξέρω βέβαια αν έχει ενημερωθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, φαντάζομαι ναι, μετά την ολοκλήρωση του δικτύου των αυτοκινητοδρόμων, τα οποία τα περισσότερα, σχεδόν το 95% είναι σε κυκλοφορία εδώ και δυο

χρόνια, τα πάρα πολλά τροχαία ατυχήματα που είχαμε κάθε Σαββατοκύριακο, τριήμερο, Πάσχα, Χριστούγεννα στους αυτοκινητοδρόμους, έχουν σχεδόν μηδενιστεί. Όλοι θυμόμαστε αυτές τις μακάβριες εκατόμβες, αυτά έχουν μηδενιστεί πλέον στους αυτοκινητοδρόμους που έχουν μπει σε κυκλοφορία. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Ένα μικρό κομμάτι μένει ακόμα για να ολοκληρωθεί το δίκτυο που είναι στην κεντρική Ελλάδα και μετά θα είναι όλο πλήρες.

Επειδή το θέμα του συνεδρίου είναι μεταξύ των άλλων και κατά πόσο μπορεί να παίξει κάποιο ρόλο περιφερειακού κόμβου η Ελλάδα στις υποδομές, εγώ θα ήθελα πρώτα να ξεκινήσω απ' αυτό και να πω ότι οι προοπτικές της Ελλάδος για πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων, γενικότερα αλλά και στις υποδομές ειδικότερα, είναι πολύ σημαντικό το περιθώριο.

Οι αναπτυξιακές δυνατότητες, είναι κατά την άποψή μας μεγαλύτερες απ' ό,τι λένε οι δανειστές και ορισμένες επίσημες μελέτες που τις σεβόμαστε αλλά νομίζουμε ότι είναι μεγαλύτερες και θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι οι δανειστές παλαιότερα ήταν πιο αισιόδοξοι, τώρα πιο απαισιόδοξοι, εν πάση περιπτώσει, εμείς νομίζουμε ότι με την κατάλληλη προσπάθεια, οι προοπτικές θα είναι πολύ καλύτερες.

Βλέπουμε και το ενδιαφέρον που αρχίζει και επιδεικνύεται, όχι μόνο από βραχυπρόθεσμους αλλά κι από μακροπρόθεσμους επενδυτές για διάφορους ελληνικούς τομείς, εμείς όντας μια μονάδα μόνο απ' όλη την ελληνική οικονομία, παρατηρήσαμε τον τελευταίο χρόνο πόσα σημαντικά ποσά χρημάτων επένδυσε η Reggeborgh Invest στον όμιλο μας βλέποντας την προοπτική, όχι μόνο του ομίλου, αλλά και της Ελλάδος.

Αυτή την πίστη που έχουμε σαν όμιλος στην προοπτική της Ελλάδος και από την αρχή της κρίσεως και σε όλη τη διάρκεια της κρίσεως. Αν, όσοι από σας παρακολουθείτε τα οικονομικά συνέδρια και γίνεσθαι, θα θυμάστε ότι πρώτοι μιλήσαμε ότι η Ελλάδα χρειάζεται ένα επενδυτικό σοκ, πρώτοι μιλήσαμε ότι είναι απαραίτητο να διαχυθεί σε περισσότερους ένας επενδυτικός πατριωτισμός και μαζί μ' αυτό ότι θα έπρεπε να γίνει μια έμπρακτη στήριξη του τραπεζικού συστήματος, με την επαναφορά όσων

κεφαλαίων, πολλά από αυτά είχαν φύγει, ίσως από λόγους κατανοητούς, πρέπει να επιστρέψουν.

Δηλαδή δεν μπορεί να μιλάμε και να ζητάμε χορηγήσεις από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και χαμηλά επιτόκια όταν διατηρούμε τα διαθέσιμά μας εκτός Ελλάδος. Τώρα, αυτά που λέγαμε σε όλη τη διάρκεια της κρίσης, ισχύουν και σήμερα. Οι δυνατότητες οι αναπτυξιακές κι επενδυτικές κατά την άποψή μας έχουν πολλαπλασιαστεί.

Θ' αναφέρω μια έγκυρη μελέτη της PriceWaterhouse Coopers, είναι και ο Πρόεδρος, ο κ. Μητρόπουλος εδώ πέρα, οι οποίοι με πολύ σοβαρούς υπολογισμούς έχουν υπολογίσει ότι ο αριθμός των προγραμματισμένων και ανεκτέλεστων έργων υποδομών έχει αυξηθεί σημαντικά λόγω αναγκών αλλά και δυνατοτήτων και πλησιάζει κοντά στα 20 δισεκατομμύρια μέχρι το 2023.

Συνολικά, ο μέσος όρος των επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι γνωστό ότι είναι χαμηλότερος από το 21% που είναι ο μέσος όρος στην Ευρωζώνη. Πάντως, όσοι έχουμε πιστέψει στην Ελλάδα σε όλη αυτή την περίοδο, νομίζω έχουμε αποδείξει έμπρακτα την πίστη μας αλλά και την αντοχή μας σε μια κρίση πρωτοφανή, με μια πτώση του ΑΕΠ που δεν έχει παρατηρηθεί ούτε σε καιρούς πολέμου σε άλλες χώρες, παρ' όλα τα μειονεκτήματα που αντιμετωπίζουμε.

Κάποια από αυτά τα μειονεκτήματα είναι αντικειμενικά και δεν μπορούν να λυθούν με προσπάθεια μόνο των Ελληνικών Αρχών και της ελληνικής πολιτείας άμεσα, κάποια άλλα όμως είναι δυνατό να επιλυθούν, π.χ. τα υψηλά επιτόκια δανεισμού, είναι συνυφασμένα με τη γενικότερη οικονομική πορεία και θα έχουν μια σταδιακή αποκλιμάκωση, αν βέβαια επιστρέψουν και καταθέσεις.

Όμως αυτό που μας φέρνει σε μειονεκτική θέση σε σχέση με αλλοδαπές εταιρείες που επιθυμούν να επενδύσουν, όπως είναι η φορολογική μεταχείριση και η γραφειοκρατική συμπεριφορά του ελληνικού κράτους που παραμένει, δυστυχώς, αμετάβλητη, και δεν αναφέρομαι στα Υπουργεία Μεταφορών των τελευταίων και της νυν κυβέρνησης, δεν το λέω αυτό από λόγους ευγένειας, απλώς δεν το έχουμε παρατηρήσει από τα Υπουργεία Μεταφορών και Υποδομών, έχουμε όμως παρατηρήσει μια δυσμενέστερη

έναντι των ελληνικών επενδυτικών προσπαθειών, συμπεριφορά από άλλα παραγωγικά Υπουργεία.

Π.χ. για ένα πρόβλημα σε κάποιο νησί, μια ελληνική εταιρεία μπορεί να έχει καταθέσει μια πρόταση γραπτή αναλυτική εδώ και τρία χρόνια, δεν την εξετάζει κανένας, έρχεται μια αλλοδαπή εταιρεία, προτείνει ίδιας αξίας λύση αλλά με μηδέν εγχώρια προστιθέμενη αξία και το αντίστοιχο Υπουργείο πανηγυρίζει, επικοινωνιακά εννοώ.

Νομίζω ότι πρέπει να καταλάβουμε όλοι και κυρίως η πολιτεία, αλλά και οι υπηρεσιακές γραφειοκρατίες και να θυμηθούμε τη διαπίστωση που έχει κάνει από καιρό η παγκόσμια Τράπεζα, ότι σε κάθε χώρα που βγαίνει από μια μεγάλη κρίση, πρέπει πρώτα απ' όλα να ξεκινήσουν οι εγχώριες εταιρείες να επενδύουν, για να παρακινηθούν και να δείξουν εμπιστοσύνη και οι αλλοδαπές. Μπορεί να είναι μεγαλύτερες αλλά θα δουν τί εμπιστοσύνη δείχνουν οι εγχώριοι επενδυτικοί όμιλοι και μετά θα επενδύσουν γι' αυτήν.

Τώρα, επειδή το κεντρικό θέμα του συνεδρίου είναι οι υποδομές στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, πιστεύω ότι οι προοπτικές είναι πάρα πολύ ενδιαφέρουσες. Στη Δυτική Ευρώπη ξέρουμε ότι το θέμα των υποδομών έχει ωριμάσει πολύ περισσότερο, είναι πολύ πιο ανεπτυγμένες αλλά και τα περιθώρια ανάπτυξης πιο περιορισμένα, στην περιοχή μας όμως, όντα λίγο πιο πίσω, οι δυνατότητες είναι πολύ σημαντικές και πολύ ενδιαφέρουσες.

Οι λόγοι είναι τρεις και είναι εύκολοι: Είναι η γεωμορφολογία της Ελλάδος, η οποία σημαίνει ότι θα χρειάζονται περισσότερα έργα για να επιτευχθεί το ίδιο αντικείμενο, ιδίως στα θέματα των υποδομών, είναι οι δυναμικοί ρυθμοί ανάπτυξης των τελευταίων ετών που παρατηρήθηκαν σε όμορες χώρες ή σε γειτονιές γενικότερα στη βαλκανική περιοχή, η Ελλάδα όντας σε κρίση έμεινε πίσω, τώρα που βγαίνει μπροστά επιταχυνόμενα θα μπορέσει να συνδυαστεί και με τις γειτονικές χώρες και να δημιουργήσουν έναν πολλαπλασιαστή και ειδικά ο τομέας των υποδομών, έχει έναν πολύ σημαντικό πολλαπλασιαστή που πλησιάζει το 1,8 και άρα μπορεί να συμβάλει τα μέγιστα στη βελτίωση όλων των οικονομικών δεικτών.

Μέσες υποδομές, παρ' όλο που η Επίτροπος είναι Επίτροπος Μεταφορών και αναφέρθηκε πολύ διεξοδικά σ' αυτό, υποδομές όμως είναι και

τα θέματα της ενέργειας, όπου οι δυνατότητες και οι ανάγκες περαιτέρω επενδύσεων, είναι πολύ σοβαρές, αναπτύχθηκαν και από τους κυρίους Υπουργούς που μίλησαν πριν από εμένα και να πούμε πράγματα απλά γνωστά σε όλους.

Η Ελλάδα έχει ένα από τα καλύτερα αιολικά δυναμικά στην περιοχή, το θαλάσσιο αιολικό δυναμικό της επίσης είναι πάρα πολύ καλό, δεν είναι ισάξιο της Βόρειας Θάλασσας, είναι πολύ καλό, τώρα που προοδεύει η τεχνολογία των υπεράκτιων αιολικών πάρκων και γίνεται δυνατό να εγκατασταθούν και σε μεγαλύτερα βάθη με τις νέες τεχνολογίες, είναι ένας σημαντικός τομέας δυνατότητας ανάπτυξης.

Μαζί με αυτό και με την ανάπτυξη των ΑΠΕ όπου η Ελλάδα πρέπει να πάει πολύ γρηγορότερα απ' ό,τι έχει πάει μέχρι τώρα, αναγκαστικά πάει γι' αποθήκευση. Αποθήκευση μπορεί να έχουμε μικρής κλίμακας με εισαγόμενα υλικά όπως είναι οι μπαταρίες, μπορεί να έχουμε και μεγάλης κλίμακας με μεγάλη εγχώρια προστιθέμενη αξία και βέβαια ειπώθηκε και πριν, τα μεγάλα έργα διασυνδέσεων και δεν αναφέρομαι μόνο στην Κρήτη, κατά την άποψή μας ήταν λάθος ή αμέλεια να το πω, ότι μαζί με τη διασύνδεση της Κρήτης δεν πήγε μπροστά και η διασύνδεση των νησιών του Νοτίου Αιγαίου και του Ανατολικού Αιγαίου.

Χρηματοδοτική πόροι θα υπήρχαν, θα βρίσκονταν, το κόστος θ' αποσβαίνει ίσως όχι τόσο γρήγορα όσο θ' αποσβεσθεί η διασύνδεση της Κρήτης αλλά πάντως πολύ ταχύτερα και το αποτέλεσμα, για την ευημερία της Ελλάδας θα ήταν σημαντικό.

Εμείς σαν όμιλος, είναι γνωστό, είμαστε πρωτοπόρος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και σε διεθνής εταιρεία, πλησιάζουμε τα 2.000, έχουμε κατασκευάσει περίπου 1.500 Mw, έχουμε βάλει σαν επόμενο στόχο τα 2000 και πιστεύω ότι κι εμείς, βλέπουν τις παραπάνω προοπτικές και θα θελήσουν να επενδύσουν και να συμμετάσχουν σ' αυτή την προσπάθεια.

Άρα, λέω λοιπόν ότι οι τρεις αυτές κατηγορίες, ανανεώσιμες πηγές, αποθήκευση και διασυνδέσεις, αποτελούν ένα ενιαίο και συμπληρωματικό σύνολο, τα επόμενα χρόνια αυτά μπορεί να ξεπεράσουν τα 8 δισεκατομμύρια σ' επενδύσεις κεφαλαίου και να προσθέσουν 1,5% το χρόνο στο ΑΕΠ. Τα μεγέθη είναι πάρα πολύ σημαντικά και απαραίτητα για

την Ελλάδα και θα μπορεί κατά την άποψή μας, το λέγαμε από καιρό, τώρα φαίνεται ορατό και με την τεχνολογική πρόοδο, η Ελλάδα από καθарός εισαγωγέας ενέργειας που υπήρχε από καταβολής του ελληνικού κράτους, να γίνει καθарός εξαγωγέας ενέργειας, δεδομένης και της βούλησης και της στοχοθεσίας από την Ευρώπη, να μεταφερθούμε σε πιο καθарή ενέργεια.

Αυτά τα λίγα ήθελα να πω, ελπίζω το συνέδριο ν' αναδείξει ενδιαφέροντα θέματα και να πάει πολύ καλά.

Σας ευχαριστώ πολύ.